

Nr 226.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående skolplikt
beträffande undervisning i slöjd; given Stockholms
slott den 11 mars 1921.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
Enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

B. J:son Bergqvist.

*Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet in-
för Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stock-
holms slott den 11 mars 1921.*

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRAN-
GEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERG-
QVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Föredragande departementschefen, statsrådet Bergqvist anförde:
Med anledning av en inom riksdagen väckt motion hemställde
1917 års riksdag i skrivelse den 28 april 1917, nr 104, det tacktes
Kungl. Maj:t vidtaga sådana åtgärder, att kyrkostämman eller mot-
Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 192 häft. (Nr 226.) 1

Skolplikt
beträffande
undervisning
i slöjd.

svarande skolmyndighet måtte kunna besluta om införande av skolplikt beträffande skolor i huslig ekonomi.

I överensstämmelse med denna riksdagens hemställan utfärdade Kungl. Maj:t den 11 december 1917 kungörelse (nr 900) angående skolplikt beträffande undervisning i huslig ekonomi och förordnade därvid bland annat följande:

Det ankommer på kyrkostämman eller i stad, där lagen den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer vunnit tillämpning, ävensom i Stockholm på stadsfullmäktige, att då tillfälle till undervisning i huslig ekonomi beredes i folkskola intagna flickor, besluta, att samtliga de flickor, som äro intagna i skolan och vare sig där uppflyttats till fjärde årsklassen eller uppnått tolv års ålder och beträffande vilka vederbörande skolråd eller folkskolestyrelse icke finner skäl till befrielse föreligga, skola vara skyldiga att deltaga i sagda undervisning.

I fråga om slöjden i folkskolan föreskrives i folkskolestadgans § 12, att undervisning i slöjd för de gossar och flickor, som anmälas att deltaga i denna undervisning, må kunna vid skolan anordnas i den utsträckning, omständigheterna medgiva.

Nu har Sveriges slöjdläraryrkesförening dels i skrivelse den 20 mars 1917 gjort framställning om, bland annat, åtgärder för att undervisning i kvinnlig slöjd måtte bli obligatoriskt ämne på läroplanen för de kvinnliga lärjungarna (jämväl under de första skolåren) i åtskilliga undervisningsanstalter, bland dem folkskolan, dels ock i skrivelse den 19 december 1919 hemställt, bland annat, att kvinnlig slöjd måtte i folkskolestadgan upptagas som obligatoriskt läroämne med grundläggande övningar redan i småskolan.

Över dessa framställningar har skolöverstyrelsen på grund av remiss avgivit utlåtande den 3 mars 1921 och därmed tillika överlämnat en av Fredrika Bremer-förbundets styrelse den 6 februari 1920 dagtecknad skrivelse, i vilken sagda styrelse hemställer, att skoldistrikt må tilldelas rätt att göra undervisningen i slöjd obligatorisk.

Skolöverstyrelsen tillstyrker, att framställning i ämnet göres hos riksdagen och anför härom följande:

Vad angår den i samtliga här föreliggande tre framställningar gjorda hemställan, att den kvinnliga slöjden, som nu är ett fullständigt frivilligt ämne inom folkskolan, måtte bli ett, åtminstone i viss utsträckning, obligatoriskt ämne, finner överstyrelsen starka skäl tala för att åt detta viktiga läroämne beredes en fastare ställning än det nu har å folkskolans undervisningsplan. En sådan ställning har redan tillförsäkrats den andra i skolundervisningen ingående grenen av det hus-

liga arbetet, hushållsgöromål. Det torde icke kunna förebringas något bärande skäl, varför icke vederbörande myndigheter skulle tilldelas samma rätt i fråga om undervisningen i kvinnlig slöjd som de erhållit i fråga om hushållsgöromål. Undervisningen i detta ämne är otvivelaktigt av fullt lika stor praktisk betydelse för flickorna som undervisningen i hushållsgöromål. Genom den kvinnliga slöjden erhålla flickorna icke blott en värdefull formell utbildning utan även en för hela deras kommande levnad användbar och nödvändig färdighet. Anordnandet av undervisningen i detta ämne kräver ej heller så synnerligen stora kostnader. Möjligheterna att erhålla lärarkrafter med tillfredsställande utbildning torde vara lika goda i fråga om undervisning i kvinnlig slöjd som beträffande hushållsgöromål. Däremot torde man, såsom redan nämnts, icke kunna påräkna att sådana skola finnas att tillgå för varje folkskola i vårt land. Att göra den kvinnliga slöjden helt obligatorisk, så att skoldistriktet skulle vara skyldiga att införa densamma i samtliga folkskolor, synes därför möta oöverkomliga hinder. Under nuvarande förhållanden torde man därför bära inskränka sig till att bevilja de skoldistrikt, som så önska, rätt att göra undervisningen i kvinnlig slöjd obligatorisk vid distriktets folkskolor i den utsträckning, som kan finnas möjligt och lämpligt.

Såsom framhålles i den av Fredrika Bremer-förbundets styrelse ingivna framställningen äger den manliga slöjden en motsvarande betydelse för gossarnas praktiska utbildning. Samma skäl som anförts för att göra den kvinnliga slöjden obligatorisk, gälla även för en liknande åtgärd i fråga om den manliga slöjden.

Överstyrelsen finner sig på grund av det sålunda anförda bära hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t göra framställning till riksdagen — om möjligt redan till 1921 års riksdag — att enahanda rätt, som enligt kungörelsen den 11 december 1917 medgivits kyrkostämman eller stadsfullmäktige i fråga om undervisning i hushållsgöromål, måtte medgivas nämnda korporationer även i fråga om undervisning i kvinnlig och manlig slöjd.

Då skolöverstyrelsen synes mig hava anført övertygande skäl för att de skoldistrikt, som så önska, bära erhålla rätt att göra undervisningen i slöjd obligatorisk för lärjungarna i distriktets folkskolor, anser jag, att framställning i sådant syfte bör göras till riksdagen.

Departementschefen.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att kyrkostämman eller i stad, där lagen den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer vunnit tillämpning, ävensom i Stockholm stadsfullmäktige må äga att, då tillfälle till undervisning i slöjd för gossar eller flickor beredes i folkskola, besluta, att samtliga de gossar eller flickor, som äro intagna i skolan och beträffande vilka vederbörande skolråd eller folkskolestyrelse

Kungl. Maj:ts proposition Nr 226.

icke finner skäl till befrielse föreligga, skola vara skyldiga att deltaga i sagda undervisning.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Harald Frisk.
